

— sum kortini fekk 19 skip úr flotanum — var sett úr gildi av agitatoriskum orsökum.

Eín orsök, at so stríðslíggj gongur, er, at ongantið fyrr hava teir politikkarar, sum arbeida við vinnulivsuppskotunum verið so »inhabilir« sum í dag. Skegjið situr ov nær hokunum til at rættvísar loysnir vinna frama.

Men teir tykjast hava góða tíð, tí ímeðan verða bert játtaðar nakrar hundrad milliónir til hetta vinnuliv, teir hava gjørt til syndabukk. Í fjør róptu teir tað »at bjarga fiskivinnuni«, í ár »fyríbils øking av studningi« inntil heksamedisínið í »Uppvinnu« hevur virkað.

Heldur enn at seta eina veruliga víðgerð í gongd, verður tí biðað, og grunnar okkara troystir enn harðari.

Sera óheppið fellur tilfeingisminkingin á Føroya leiðunum saman við stórarí afturgongd í kvotum aðra staðni, og ger hetta støðuna uppaftur hættsiligari.

Javnaðarflokkurin hevur mælt til fyrr enn ikki at fremja partar av tiltøkum, sum kunnu bøta, men svarið er nei.

T. d. kundu vit tikið undir við uppboðs söluskipan, men ikki við rávörubýti í prosentum. Tá heldur eina kvotering av toski, hýsu og upsa upp á skip ella virkir. Í hvussu er fyri trolveiddan fisk.

Javnaðarflokkurin mælti til at gera upphøggingarskipan, sum eisini loyvi umlegging av eini 4-5 feskfiskatrolarapörum til idnaðarveidu í Norðsjónum, men svarið var nei.

Javnaðarflokkurin mælti til fullkomiliga umlegging av stuðulsskipanini, so útflutningsvørn fær stuðul eftir dygd og virði, meðan óviðgjörð vora ongan stuðning eigur uppi-borðan.

Í staðin svara tjóðveldismenn speirekandi, at vit lótu fiskivinnuálini sova í fyra ár, hóast veruleikin er, at tá var byrjað uppá eina sera stranga stýring. T. d. var onki skip bygt til botnfiskaveiði við Føroyar, uttan so at tilsvandri orka varð tikin burturúr.

Javnaðarflokkurin harmast um, at royndirnar at fáa framleiðslu úr størsta tilfeingi okkara — svartkjaftinum — eru steðgaðar, hóast hvørt mannsbarn veit, at bert í alifóður-framleiðslu kundu vit børt gjaldsjavnað okkara við 200-300 mill. kr.

Vit koma framhaldandi at leggja skilagóð uppskot fram, men vandi er fyri, at bert veljarin kann hjálpa okkum at fremja tey, tá hann sleppur at tala.

Alingin

Alivinnu okkara er í gjaldfóriskeppu, men istaðin fyri at fara undir eina sakliga víðgerð av hesi vinnugrein, nýta samgongumenn einaferð enn høvi til at seta í verk eitt nýtt innan-hýsis smákriggi ímillum Olaf Olsen og Finnboğa Isakson. So gongur tíðin við tí, og aðrar tørvandi loysnir verða gloymdar nakrar dagar enn.

Javnaðarflokkurin er fyri, at vinnulivið hevur lagaligar figgingarumstøður, serliga í neyðugari uppbyggingartíð hjá eini vinnugrein.

Flokkurin hevur heldur onki imóti, at hitt almenna er við til at figgia ein part av hesum, sum longu verður gjørt yvir ídnaðargrunn og Menningargrunn — partur teirra kundir kanska verið nakað hægri eisini, um neyðugar trygdir vóru fyri hesum lánum, og um trygd var fyri, at ein ikki kom at luttaka í eini yvirfigging í ytsta lánienda.

Er talan um sokallaða lofting av vánaliga ríknem ella serliga skuldbundnum brúnum, kann eyka lánveiting ikki koma upp á tal. Tað eru nú einaferð peningastovnarnir, sum hava peningátlán sum rávøru, teir vinna uppá, og mugu teir sjálvsagt bera tapsvandan fram um aðrar.

Er tað, sum onkur metir, roynd at fáa endurgjald fyri útlán út um virðið av verandi alibrúnum, skal hitt almenna sjálvsagt ikki uppi; tá er upplagt, at peningastovnarnir sjálvir burtursanera skuld.

Fyri alivinnuna var tað eitt bakkast, at samgongan 1981-85 tók smoltframleiðsluna úr hondunum á Føroya Fiskaaling — almenna partafelagnum — sum saman við Jústí í Túni byrjaði hesa vinnu og seinni einsamalt fekk gongd á.

Fylgjan av hesum má verða, at smoltframleiðsla — burtursæð frá heilsufroðiligum eftirliti — burturav gerst frí vinna.

Sum áður nevnt er eisini heilt burturvið, at føroyskir fòður-framleiðarar ikki kunnu geva ein rávørupris fyri fòðurfisk, sum skapar fortreytir fyri enn fleiri vinnugreinum.

Tíverri virkar sitandi samgonga í so afturlætum umhvørvi, at andstöðuni verða gívnir fáir møguleikar fyri at fáa meðávirkan og harvið meðábyrgd fyri einum sunnari út-viklingi.

Skulu vit bert verða nýttir at bjarga samgonguni, hvørja ferð hon missir steivið, mugu vit sjálvsagt siga nei. Kann hon ikki greiða uppgávuna — og tað kann hon ikki — eigur hon at leggja frá sær.

Skattaskipanin

Størsta avrik Javnaðarflokksins í hesi tingsetu er uppskotið til figgiarløgtingslóg fyri 1990. Her var greitt víst á, at til hevði borið at havt eina figgiarlóg 150 mill. kr. hægri uttan at økja byrðarnar hjá vanligum skattgjaldarum — ja, tvørturímóti kundi bundna uppsparingin samstundis verið minkað í helvt.

Hetta við at fremja eina lagaliga og stigvísu broyting av

Jørgen Thomsen, sum hevur sitið sum næstformaður í flokkinum, ynksti ikki at verða afturvaldur. Í hansara stað varð Dan Petersen valdur

rentuskattaskipanini, so spekulatióin í at læna pening til »uppsparing« eftir stuttari tíð verður steðgað.

Tann figgiarlógin hevði, tó at hon framvegis var sera avmarkandi, verið tann munin lagaligari, at hon ikki framdi arbeiðsloysi, ikki skapti so nógv óneyðug trotabúgv og ikki beinskerdi almennu tænastuveitingarnar og heilsurøkta so út um alt mark.

Vit høvdu gjørt okkum sera stóran ómak við útrokningum av ávirkanini á búskapin, serliga positiva áriníð á gjaldsja-nahall og úttanlandsskuld, men svarið var eitt samfelt samgonguneí.

Teir víðurkenna vandamálið við rentuskattaspekulatióin, siga seg vilja gera nakað við tað, men onki hendir, og hóast Líkningarráð, figgiarløgðingur og onnur hava greitt frá, hvussu umfangandi hesin skaði er, vilja teir ikki víður-kenna, at henda spekulatióin er munandi í vavi.

Seinast visti ráðleggingarfelagið hjá einum av okkara grannskoðarum á, hvussu órættvís skattaskipanin er imóti

vanligum inntøkum, sum rinda nógv hægri marginals-katt enn lág- og hálønt.

Javnaðarflokkurin tekur fult undir við, at tann av teimum tilmæltu broytingin verður framd beinanvegin og figgið yvir eina avmarking í rentuskattaspekulatióin.

Hin vegin tekur flokkurin ikki undir við ætlanum lög-manns um lónaríðurskuld við skattaendurgjaldi.

Hesin altið fegni lögmaður boðar beinanvegin, eitt fyríbils-álit um hesi víðurskifti er framlagt, frá, at vit velja loysnina, sum vanliga skattgjaldarin skal rinda, meðan hin privati vinnurekandi einaferð enn sleppur frá.

Fyri tað fyrsta treytar tann loysnin, at eitt munandi ar-beiðsloysi skal vera í landinum, skal hon ávirka kappingar-førið, harnæst treytar hon, at við minkandi arbeiðsloysi má skattalækkingin takast aftur í tollhækkingum. Hetta merkir, at einasta úrslitið at enda er, at løntakarinn er skerdur nokur % í realløn.

Havandi í huga tann »bóndafangarahugburð«, samgongan hevur avdúkað mótvægis fakrørslu og løntakarum, mugu vit siga kortanei. Og skal hetta koma upp á tal, mugu vit vóna, at okkurt mannsnevni er so frægt í samgonguni, at víðkomandi nýtir § 13 og krevur eina djúptgangandi kommissiðnsvíðgerð.

5,8 mill. kr. serligt principmál

Í gjár hoyrdu vit figgiarnevndarformannin boða frá, at ein eykajátan upp á 5,8 mill. kr. til Landssjúkrahúsið, sum longu hevur spart út um tað forsvarliga, er sera principiel.

Hetta ljóðar lógið, tá sama samgonga dagliga skrivur út »blanco« kekkar til onnur málseki Olaf Olsens, sum loyva útgjald av 100-tals milliónum uttan serliga játan. Hugsi her um uppskot um 39% eykastuðul til farmaskipasmíð.

Javnaðarflokkurin er sanniliga fyri at varðveita og stuðla føroyskt skipasmíð, men krevur samstundis at vera við í teirri víðgerð, sum skal tryggja, at vit ikki bert skapa skipanir, sum eftir stuttari tíð oyðileggur kappingarførið í vinnuni.

Føroyar — EEC — Eysturlond

Á hesum øki hevur flokkurin fylgt væl við og luttikið í ymsum norðurlandskum og altjóða sosialdemokratiskum arbeiðar-rørslufundum.

Í EEC henda stórar broytingar. Eystanfyri við, og 4 norð-ur-lond samráðast ígjøgnum EFTA við EEC um »Innara marknaðin« og ávirkan á uppbygging hansara.

Vit hava í okkara egnu marknaðarnevnd fingið høvi til at vera við til at tryggja, at samráðingar útsæl føroyinga varð hitt frægasta, fáast kundi, og vit hava mælt til at miða imóti eini sera víttgangandi frihandilsskipan. Hesi tilmæli finga undirtøku frá samdari marknaðarnevnd.

Ymiskt floksarbeiði

Á seinasta landsfundi varð samtykt at seta nakrar arbeiðs-bólkar at víðgera ymsar týðandi samfelagsspurningar.

Vinnuligar spurningar innan fiskivinnu, fiskiðnað og annan idnað.

Heilsu- og sosialmál.

Skattaskipanina.

Umhvørvismál og mong onnur.

Orðaskiftið á landsfundinum var bæði lívligt og hvast til tíðir